

Asia: VN/27386/2023-VNK-31

Luonnos valtioneuvoston toimenpideohjelmaksi rasismin torjumisesta ja yhdenvertaisuuden edistämisestä

Tarkentavat kysymykset

Millaista sidosryhmäyhteistyötä tulisi tehdä toimeenpanon aikana (yhteistyötahot, yhteistyön muoto ja fokus)?

-

Miten ja missä toimenpiteissä risteävän ja moniperusteisen syrjinnän torjuminen tulisi erityisesti huomioida?

Risteävä ja moniperusteinen syrjintä tulisi huomioida erityisesti seuraavissa toimenpiteissä:

- Suunnitellaan ja toteutetaan koko koulutusjärjestelmän kattava tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kehittämisohjelma. Kehittämisohjelman tavoitteena on tukea ja seurata lakisääteisten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien laatimista ja parantaa niiden vaikuttavuutta tasa-arvon yhdenvertaisuuden edistämisen välineenä. (OKM, 2024–2027)

- Osana TE-toimistoista kunnille siirtyville asiantuntijoille toteutettavaa koulutussarjaa toteutetaan koulutusosio yhdenvertaisuudesta ja monimuotoisuudesta työelämässä. Koulutusosio pitää sisällään sisältöjä mm. syrjimättömyydestä työnvälityksessä, monimuotoisuuden edistämisestä työpaikoilla sekä monikulttuurisuuden huomioimisesta rekrytoinneissa. (TEM, 2024–2025)

- Tuotetaan koulutus rassistiseen syrjintään ja häirintään puuttumisen vahvistamisesta koulutuksen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kehittämisohjelmaan. (OM, OKM, 2024–2025)

Risteävästä ja moniperusteisesta syrjinnästä on tarpeen kouluttaa koulutusjärjestelmän toimijoita sekä panostaa moniperusteisen syrjinnän huomioimiseen osana oppilaitosten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia sekä häirintään puuttumisen käytänteitä.

Mitä sellaisia toimenpiteitä toimenpideohjelmasta puuttuu, joita valtioneuvoston yhdenvertaisuustiedonannon puitteissa pitäisi mielestäsi edistää?

Rakenteellisen rasismien ja syrjinnän torjumiseksi olisi syytä kehittää lakihankkeiden ja muiden toimien vaikutusarviointeja huomioimaan paremmin myös yhdenvertaisuuden ja rasismien vastaiseen toimintaan liittyvät tavoitteet ja teemat.

Miten toimenpideohjelman tavoitteiden toteutumista ja vaikutuksia tulisi seurata?

Toimenpideohjelman toteutumista ja vaikutuksia tulisi seurata sidosryhmäkeskustelujen kautta mutta myös ajankohtaisen tutkimustiedon seurannalla. Säännöllisin väliajoin tulisi toimenpideohjelman tavoitteiden toteutumista ja vaikutusten seuraamista selvittää valtioneuvoston toteuttamalla, ulkopuolisten tutkijoiden toteuttamalla selvityksellä.

Muut kommentit

-

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta valtioneuvoston toimenpideohjelmaksi rasismien torjumisesta ja yhdenvertaisuuden edistämisestä. OSKU on toisen asteen ammatillisten opiskelijoiden etujärjestö. Keskitymmekin vastauksissamme ammatilliseen koulutukseen opiskelijoiden näkökulmasta.

OSKU pitää tärkeänä, että koulutusjärjestelmän kontekstissa rasismia ja häirintää paitsi tunnistetaan ja sitä kohdanneita nuoria tuetaan, perehdytetään ja koulutetaan henkilökuntaa myös aktiivisesti puuttumaan ja torjumaan toiminnallaan rasismia ja häirintää.

Ammatillinen koulutus toimii myös keskeisenä työmarkkinoille pääsyn edistäjänä erityisesti vailla ammatillista pohjakoulutusta oleville. Kehysriihessä päätetty ammatilliseen koulutukseen kohdistuva 100 miljoonan euron leikkaus aikuisille kohdennettuun ammatilliseen koulutukseen heikentää mahdollisuuksia toteuttaa tätä tavoitetta. Samoin kehysriihessä tehty päätös maksuttomien oppimateriaalien ja työvälineiden rajaamisesta sen vuoden loppuun, jona opiskelija täyttää 18, asettaa jo valmiiksi heikommassa asemassa olevat eriarvoiseen asemaan ja uhkaa sysätä heidät koulutusjärjestelmän ulkopuolelle ennen tutkinnon valmistumista. Kasvava opintojen aikainen epävarmuus toimeentulosta vahvistaa edellä mainittuja epätoivottuja kehityskulkuja.

Erytystä huomiota ammatillisen koulutuksen kentällä on kiinnitettävä työpaikalla koulutus- tai oppisopimuksen yhteydessä tapahtuvaan oppimiseen. Työpaikalla opiskelija altistuu potentiaaliselle

häirinnälle ja syrjinnälle. Työpaikalla tapahtuvan oppimisen aikana opiskelija on myös kauempana oppilaitoksen arjesta, jolloin kynns avun ja tuen hakemiselle voi kasvaa.

Työpaikalla tapahtuvaa oppimista ennen tulisi opiskelijalle taata tieto avun ja tuen palveluista, joihin hänellä on koulutus- tai oppisopimuksen aikana oikeus. Samoin työpaikan tulee sitoutua häirinnän, syrjinnän ja rasismiin vastaisiin periaatteisiin, jotta yhtäältä opiskelijoille ja toisaalta koko työyhteisölle taataan turvallinen työ- ja oppimisympäristö.

Oppilaitosten keskeinen syrjinnän ja rasismiin vastainen työkalu on oppilaitoksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Suunnitelman laatimiseen tulee osallistaa opiskelijoita jo varhaisessa vaiheessa. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman yhteydessä on syytä kiinnittää erityistä huomiota matalan kynnyksen yhteydenottoväyliin sekä apuun. Esimerkkejä tällaisista väylistä ovat yhteydenottolomake mahdollisuudella anonymiteettiin sekä oppilaitoksen henkilöstöstä koostuvat häirintäyhdyshenkilöt.

Härkönen Onni
Suomen Opiskelija Allianssi - OSKU ry